

Παναγιώτα (Νάγια) Γρηγοράκου
Βουλευτής Λακωνίας
ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 29/03/2024

ΠΡΟΣ: Την Υπουργό Πολιτισμού κα Λ. Μενδώνη

Θέμα: Για πόσο ακόμη θα παραμείνει στο περιθώριο ο αρχαιολογικός χώρος της Πελλάνας;

Η αρχαία Πελλάνα σήμερα εκπέμπει SOS αφού είκοσι δύο (22) χρόνια η κατάσταση του αρχαιολογικού χώρου παραμένει σχεδόν αμετάβλητη, ενώ τα σπουδαία ευρήματα παραμένουν «παγιδευμένα» και εκτεθειμένα στη φθορά του χρόνου και των καιρικών φαινομένων. Στην αγκαλιά του Ταΰγετου, στον πρώην Δήμο Πελλάνας (τωρινός Δήμος Σπάρτης) στο χωριό Πελλάνα, εκτείνεται ο αρχαιολογικός χώρος, ο οποίος έχει απασχολήσει κατά καιρούς έντονα την λακωνική επικαιρότητα. Ο αιφνίδιος τρόπος με τον οποίο διακόπηκαν οι εργασίες, καθώς και η μη πληροφόρηση για το πότε θα συνεχιστούν και θα ολοκληρωθούν, ώστε επιτέλους να καταστεί επισκέψιμος ο χώρος για το κοινό, δημιουργούν ερωτηματικά και έντονο προβληματισμό στους Λάκωνες πολίτες.

Οι ανασκαφικές έρευνες στην περιοχή της αρχαίας Πελλάνας έχουν φέρει μέχρι σήμερα στο φως, μεταξύ άλλων, λείψανα κατοίκησης και νεκροταφείο Πρωτοελλαδικών χρόνων, επιβλητικό μυκηναϊκό ανακτορικό συγκρότημα με κυκλώπειο τείχος, βασιλικό τάφο των πρώιμων Μυκηναϊκών χρόνων, θολωτούς λαξευτούς τάφους Μυκηναϊκών χρόνων, τμήμα οικισμού μυκηναϊκών και ελληνιστικών χρόνων, λείψανα τείχους ελληνιστικών χρόνων, άφθονη κεραμική και ειδώλια, κατάλοιπα της φραγκοκρατίας.

Ο εν λόγω χώρος που υπάγεται στις διατάξεις του Ν. 3028/2002, με φορέα προστασίας την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας αποτελείται από τρία σημεία: 1) Θέση Παλαιόκαστρο (Ανάκτορο – Ταφικοί Κύκλοι), 2) Θέση Τρυπόρραχη (Γεωμετρικό Νεκροταφείο) και 3) Θέση Σπηλιές - Πελεκητή (Μυκηναϊκό Νεκροταφείο των Θολωτών Τάφων). Μάλιστα, το μνημείο στην θέση Σπηλιές - Πελεκητή, προστατεύεται περαιτέρω, καθώς έχει κηρυχθεί ως αρχαιολογικός χώρος με την Υ.Α. 11707/14-6-1966 του ΦΕΚ 429/Β/8-7-1966.

Κατόπιν της συνταξιοδότησης του υπεύθυνου του έργου, κ. Θεόδωρου Σπυρόπουλου (σ.σ. 23/03/2002), το μόνο έργο που συνεχίστηκε από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας υπό τον φόβο συλήσεως, ήταν στην θέση Σπηλιές - Πελεκητή, όπου κατά τη διάρκεια της ανασκαφικής έρευνας, στον δρόμο του τάφου εντοπίστηκαν επικίνδυνες ρηγματώσεις στα τοιχώματα του διαδρόμου. Ύστερα από αυτοψία που διενεργήθηκε στο σημείο από εκπροσώπους της αρμόδιας Διεύθυνσης Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων, κατά την οποία κρίθηκε επικίνδυνη η συνέχιση της ανασκαφής χωρίς την άμεση λήψη μέτρων υποστήλωσης του δρόμου και του υπερθύρου, η ανασκαφή διακόπηκε και ο δρόμος του τάφου καταχώθηκε για λόγους προστασίας. Έκτοτε ο ευρύτερος χώρος της Πελλάνας «ανασκαφικά» βρίσκεται στο σκοτάδι.

Περαιτέρω ενέργειες που έχουν γίνει και αφορούν τον αρχαιολογικό της Πελλάνας προέρχονται από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας, η οποία είχε επεξεργαστεί πρόταση επέκτασης της κήρυξης του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου της Πελλάνας, συνολικής έκτασης 3.060 στρεμμάτων, με συντεταγμένες οριοθέτησης. Ο χάρτης της εν λόγω προτεινόμενης κήρυξης απεστάλη στις 4.10.2021 στις συναρμόδιες Υπηρεσίες για την διατύπωση απόψεων (αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/471274/4.10.2021 έγγραφο της ΕΦΑ Λακωνίας). Παράλληλα, το 2021 η Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας βρισκόταν στη διαδικασία σύνταξης φακέλου για την απαλλοτρίωση έντεκα (11) αγροτεμαχίων στη θέση «Παλαιόκαστρο» εκτός οικισμού Πελλάνας, όπου εντοπίζεται η ακρόπολη της αρχαίας Πελλάνας, συνολικής έκτασης 40.987,43 τ.μ., προκειμένου το θέμα να εξεταστεί από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο για την κατά νόμον γνωμοδότηση. Παράλληλα, με την υπ. αρ.

ΥΠΠΟΑ/ΓΔΟΥ/ΔΠΥΑΤΠ/ΤΑΑΑΑ/400049/32101/24970/2769/ 687/9-9-2020
Υπουργική Απόφαση, κηρύχτηκε για αρχαιολογικούς σκοπούς και ειδικότερα για λόγους προστασίας και ανάδειξης του αρχαιολογικού χώρου του Μυκηναϊκού νεκροταφείου της Πελλάνας, η αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτων, συνολικής έκτασης 4.105,56 τ.μ., στη θέση «Σπηλιές- Πελεκητή» της κτηματικής περιφέρειας Πελλάνας του Δήμου Σπάρτης.

Δεδομένου ότι από το 2021 υπάρχουν συγκεκριμένες προτάσεις και αποφάσεις για τις αναγκαίες διαδικασίες απαλλοτριώσεων στην περιοχή της αρχαίας Πελλάνας τόσο για την προστασία και ανάδειξη του Μυκηναϊκού νεκροταφείου της Πελλάνας, όσο και για την σαφή οριοθέτηση ενός ενιαίου αρχαιολογικού χώρου.

Δεδομένου ότι από το 2021, η Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας, για το μυκηναϊκό νεκροταφείο της Πελλάνας, έχει ολοκληρώσει την τοπογραφική μελέτη με αποτύπωση του χώρου και των μνημείων και η οποία αποτελεί τη βασική μελέτη για τη σύνταξη των περαιτέρω μελετών.

Δεδομένου ότι η ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου της Πελλάνας έχει συμπεριληφθεί στο έργο με τίτλο «Πολιτιστικές Διαδρομές σε Εμβληματικούς Αρχαιολογικούς Χώρους και Μνημεία», το οποίο χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Δεδομένου ότι κατά τους χειμερινούς μήνες εισρέουν εντός των θολωτών τάφων ύδατα των βροχοπτώσεων, τα οποία λόγω της υψομετρικής διαφοράς των εισόδων και του δαπέδου τους «εγκλωβίζονται», δημιουργώντας άμεσο κίνδυνο στην στατικότητα των τάφων.

Δεδομένου ότι ο χώρος της Πελλάνας δεν είναι μέχρι σήμερα επισκέψιμος για το κοινό με ότι αυτό συνεπάγεται για την οικονομία της ευρύτερης περιοχής.

Ερωτάται η κα Υπουργός:

1. Έχουν ολοκληρωθεί σήμερα οι απαραίτητες διαδικασίες για την σαφή οριοθέτηση του αρχαιολογικού χώρου της Πελλάνας, καθώς και για την προστασία και ανάδειξη του Μυκηναϊκού νεκροταφείου της Πελλάνας;
2. Σε ό,τι αφορά την Αρχαία Πελλάνα πώς έχει αξιοποιηθεί το έργο «Πολιτιστικές Διαδρομές σε Εμβληματικούς Αρχαιολογικούς Χώρους και Μνημεία»; Ποιες συγκεκριμένες εργασίες έχουν ενταχτεί στο εν λόγω έργο και ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα της ολοκλήρωσής τους;
3. Με ποια έργα έχει εξασφαλιστεί η στατικότητα των τάφων που παραμένουν εκτεθειμένοι στα καιρικά φαινόμενα; Έχει διενεργηθεί πρόσφατα αυτοψία στον χώρο και, αν ναι, ποια είναι τα δεδομένα που έχουν προκύψει για την κατάσταση των θολωτών τάφων;

**Η ερωτώσα Βουλευτής
Παναγιώτα (Νάγια) Γρηγοράκου**